

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Nokta (.)

1. Cümlelerin sonuna konur:
Türk Dil Kurumu, 1932 yılında kurulmuştur.
Saatler geçtikçe yollara daha mahzun bir ıssızlık çöküyordu.
2. Bazı kısaltmaların sonuna konur: Alb. (albay), Dr. (doktor), Cad. (cadde), Sok. (sokak), vb.
3. Sayılardan sonra sıra bildirmek için konur: 3. (üçüncü), 15. (on beşinci); II. Mehmet, XIV. Louis, XV. yüzyıl; 2. Cadde, 20. Sokak, 4. Levant.
- UYARI: Arka arkaya sıralan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur: 3, 4 ve 7.
4. Bir yazının maddelerini gösteren rakam veya harflerden sonra konur: I. 1. A. a.
5. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: 29.10.1923, 29.X.1923. (Böylede yazılabilir: 29 Ekim 1923)
6. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: Tren 09.15'te kalktı. Saat 13.00'te başladı.
7. Bibliyografik künyelerin sonuna konur:
8. 326.197, 49.750.812,
9. Matematikte çarpma işareti yerine kullanılır: 4.5=20

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktanın kullanımıyla ilgili yanlışlık yapılmıştır?

- A) İstanbul, 29. Mayıs.1453'te Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedildi.
- B) 2. Cadde'de perşembe günleri pazar kuruluyor.
- C) Müdür, yarın 13.00'te şirketin konferans salonunda konuşacak.
- D) Bu okulda son iki yıldır 2.500 öğrenci eğitim görüyor.

1. Tören 17.30'da kent meydanında yapılacak.
2. Otobüs 1656. Sokak'tan geçip son durağa ulaşır.
3. Bizim için 22.04.2011 tarihi bir dönüm noktasıydı.

Bu cümleler noktanın aşağıdaki görevlerinden hangisini örneklendirmez?

- A) Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları ayırmak için konur.
- B) Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için kullanılır.
- C) Bir yazının maddelerini gösteren rakam ve harflerden sonra kullanılır.
- D) Sayılardan sonra sıra bildirmek için kullanılır.

Virgül (,)

1. Birbiri ardınca sıralanan eş görevli kelime ve kelime gruplarının arasında konur:
Fırtınadan, soğuktan, karanlıktan ve biraz da korkudan sonra bu sıcak, aydınlık ve sevimli odanın havasında erir gibi oldum. (Halide Edip Adıvar)
Sessiz dereler, solgun ağaçlar, sarı güller vardı.
2. Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:
Bir varmış, bir yokmuş.
Umduk, bekledik, düşündük.
Herkes gibi tramvaya biner, kendisine dikkat etmez.
3. Cümlede özel olarak vurgulanması gereken öğelerden sonra konur:
Biz her vasıttan, yalnız ve ancak, bir defa istifade ederiz.
Cihan yıkılsa, emin ol, bu cephe sarsılmaz.
4. Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan öğeleri belirtmek için konur:
Saniye Hanım, merdivenlerde oğlunun ayak seslerini duyar duymaz, hasretlisini karşılamaya atılan bir genç kadın gibi, koltuğundan fırlamış ve ona kapıyı açmıştı.
5. Cümle içinde ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için konur:
Şimdi, efendiler, **müsaade buyursanız**, size bir sual sorayım.
Ben, **ne yalan söyleyeyim**, bu işten çok korktum.
Not: Arasöz ve ara cümlelerin başında ve sonunda virgül yerine kısa çizgi (-) de kullanılabilir.
6. Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur:
Akşam, yine akşam, yine akşam,
Akar durur derinden, derinden, derinden bu nehir.
7. Tırnak içinde olmayan aktarma cümlelerinden sonra konur: Datça'ya yarın gideceğim, dedi.
Bugünlerde başımı kaşımaya vakit bulamıyorum, dedi.
8. Konuşma çizgisinden önce konur:
Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e,
– Bu anahtar köşkü de açar, dedi.
9. Kendisinden sonraki cümleye bağlı olarak ret, kabul ve teşvik bildiren hayır, yok, evet, peki, pekâlâ, tamam, olur, hayhay, başüstüne, öyle, haydi, elbette gibi kelimelerden sonra konur: Peki, gideriz. Olur, ben de size katılırım.
Hayhay, memnun oluruz. Evet, seni anlıyorum.
10. Anlam karışıklığını önlemek için kullanılır:
Bu, tek gözlü, genç fakat ihtiyar görünen bir adamcağızdır. Bu gece, eğlenceleri içlerine sinmedi.
11. Hitap için kullanılan kelimelerden sonra konur:
Efendiler, bilirsiniz ki hayat demek, mücadele, müsademe demektir.
Sayın Başkan,Sevgili Kardeşim,Değerli Arkadaşım, gibi.
12. Sayıların yazılışında, kesirleri ayırmak için konur: 38,6 (otuz sekiz tam, onda altı), 25,33 (yirmi beş tam, yüzde otuz üç), 0,45 (sıfır tam, yüzde kırk beş).
13. Bibliyografik künyelerde yazar, eser, basımevi vb. maddelerden sonra konur:
Fahri Rıfkı Atay, Tuna Kızıları, Re Kitabevi, İstanbul, 1938.

UYARI: Metin içinde ve, veya, yahut bağlaçlarından önce de sonra da virgül konmaz:

Ya şevk içinde harap ol ya aşk içinde gönül
Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahut gül!

UYARI: Metin içinde tekrarlı bağlaçlardan önce ve sonra virgül konmaz:

Hem gider hem ağlar.

Ya bu deveyi gütmeli ya bu diyardan gitmeli.

UYARI: Şart ekinden sonra virgül konmaz:

Gör gözlerinle de aklın yatarsa anlativer millete.

Aşağıda virgülün işlevleriyle ilgili örnekler sıralanmıştır:

1. Adana'ya yarın gideceğim, dedi.
2. Umduk, bekledik, düşündük.
3. Fatih Rıfki ATAY, Tuna Kıyıları, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1938.

Numaralandırılmış cümlelerde virgülün aşağıdaki işlevlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Eser künyelerinde yazar, eser adı, basımevi vb. maddelerden sonra konur.
B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
C) Anlama güç kazandırmak için tekrarlanan kelimeler arasına konur.
D) Tırmak içinde olmayan alıntı cümlelerden sonra konur.

Zaman en iyi ilaçtır (1) derler. Bu söze inanarak bırak-tım duygularımı zamanın akışına. Duyuyorum (2) "Ne oldu (3)" diye soruyorsun alaycı bir gülümsemeyle. Evet (4) sen kazandın iddiayı.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine virgül (,) getirilemez?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Her şeyi yazabilecek kadar özgür hissetmeyiz kendimizi; bir şeyleri hep saklarız, biriktiririz, yastık altına iteriz.

Bu cümlede virgülün kullanımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcük ve sözcük gruplarının arasına konmuştur.
B) Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konmuştur.
C) Yüklemden uzak düşmüş özneyi belirtmek için konmuştur.
D) Hitap için kullanılan sözcükten sonra konmuştur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgül yanlış kullanılmıştır?

- A) Bağda izin olsun, yemeye yüzün olsun.
B) Evde, okulda ve iş yerinde bu kurala uyulur.
C) Konuyla ilgili çalışmalarımıza başladık, önerilerinizi bekliyorum.
D) Başarı için en önemli, kural şudur: Çalışmak.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde virgül (,) diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Elinde eski tarihli, yıpranmış bir gazete tutuyordu.
B) O, dünyayı hep kendi penceresinden görür.
C) Çocuğun siyah, kıvrım kıvrım saçları vardı.
D) Kadın, erkek, genç, yaşlı herkes meydanlardaydı.

- Birbiri ardınca sıralanan eş görevli sözcük veya sözcük gruplarını ayırmak için kullanılır.
- Uzun cümlelerde yüklemden uzak düşmüş olan özneyi belirtmek için kullanılır.
- Sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde virgülün yukarıda verilen işlevlerinden herhangi birinin örneği yoktur?

- A) Ayşe, kendisinden hiç beklenmeyecek bir çeviklikle çitlerin üstünden atlayıp tarlaya girdi.
B) İstanbul öykücüsü olan sanatçı, Sait Faik, eserlerine kendi ruhunu da katıyordu.
C) Kasvetli bir hava hâkimdi odada, kimse ağzını açıp bir şey söylemiyordu.
D) Yenilik, değişim ve gelişim süreçleri toplumlar için hep sancılı olmuştur.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde virgül (,) diğerlerinden farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Karadeniz'de, özellikle Trabzon kıyılarında, küçük tekneler görülür.
B) Başkalarının etkisinde kalır, onların davranışlarını taklit ederdi.
C) Son günlerde çok yoğundu, kendisine bile vakit ayıramıyordu.
D) Biz millet olarak başarıyı severiz, başarılı olmak isteriz, bunun için de çok çalışırız.

Aşağıdakilerin hangisinde virgül (,) cümleden çıkarılırsa cümlelinin anlamı değişir?

- A) Sokak satıcıları, bizim zamanımızda sesleriyle sokaklara neşe katardı.
B) Hasta, hemşireye çocukluk anılarını anlatıyordu.
C) Çocuk, bahçenin duvarından atlayıp hızla eve doğru koştu.
D) Yıldızlar, gece gökyüzünü güzelleştiren süslerdir.

Noktalı Virgöl (;)

1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur:
Erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.
Türkiye, İngiltere, Azerbaycan; İstanbul, Londra, Bakü.
2. Ögeleri arasında virgöl bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur:
Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.
At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.

Korkular (1) bilinçaltımızda yatan düşünceler gibidir (2) hatıraları tazeler (3) uyarır (4) harekete geçirir ve unutmayı önler.

Bu cümlede numaralanmış yerlerden hangisine noktalı virgöl getirilmelidir?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

Noktalı virgöl, cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

Noktalı virgölün bu işlevine uygun bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Bu yörede erkek çocuklara Doğan, Tuğrul, Aslan, Orhan; kız çocuklara ise İnci, Çiçek, Gönül, Yonca adları verilir.
B) Sevinçten, heyecandan içim içime sığmıyor; bağırarak, kahkahalar atmak, ağlamak istiyorum.
C) Yeni usul şiiirimiz; zevksiz, köksüz, acemice görünüyordu.
D) At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır.

Şiir okuma yarışmasına sınıfımızdan beş kişi katıldı. Bu yarışma için erkeklerden Ali (1) Ahmet (2) Enes (3) kızlardan Ayşegül (4) Sümeyye ve Hilâl seçildi.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yay ayrıçla gösterilen yere noktalı virgöl (;) getirilemez?

- A) Elleri, ayakları soğuktan donmuş () konuşması, hareketleri donuklaşmıştı.
B) Hiç bozuntuya vermedi () kâğıtları, kitapları toplayıp odadan çıktı.
C) Telefonla konuşurken -kiminle konuştuğunu anlayamadık- babamın birdenbire rengi atmış () morali bozulmuştu.
D) Ağaçların yaprakları, kırlardaki otlar iyice sararmış () sonbahar solgun, sönük ve hüzünlü yüzünü yeniden göstermişti.

İki Nokta (:)

1. Kendisinden sonra örnek verilecek cümlelerin sonuna konur:
Sınıfta şunlar vardı: masa, sandalye.
Bu topraklarda yetişen ürünler: pancar, turp, tütün...
2. Kendisinden sonra açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konur:
Bu kararın mantığı şu idi: Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.
Kendimi takdim edeyim: Milli Eğitim müfettişlerinden Hüseyin Şevki Topuz.
3. İki noktadan sonra gelen açıklama bağımsız bir cümle ile başlıyorsa bu cümlelerin ilk kelimesi büyük harfle başlar; bağımsız bir cümle ile başlamıyorsa cümlelerin ilk kelimesi küçük harfler başlar:
Altında bir tarih: sekiz mart otuzyediydi....
Mektubun ilk cümlesi şöyleydi: Size olan özlemimi anlatamam.
4. Doğrudan yapılan aktarmalarda aktarılan söz ya da yazıdan önce konulur:
Kadın yavaşıca:
-Oğlum, diye seslendi.
5. Genel Ağ adreslerinde kullanılır: <http://tdk.org.tr>
6. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır: 56:8=7, 100:2=50

Bursa'nın en sevdiğim yanı şudur: Tarihle iç içe olması.

Bu cümlede iki noktanın kullanımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konmuştur.
B) Kendisiyle ilgili açıklama yapılacak cümlelerin sonuna konmuştur.
C) Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konmuştur.
D) Edebi eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konmuştur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yay ayrıçla belirtilen yere iki nokta (:) getirilmelidir?

- A) Kadın mutfağa girdi () dolapları inceledi.
B) Sıranın üstünde pek çok eşya vardı () kalemler, silgiler, kitaplar...
C) Babam yapı işçisi () annem ev hanımıdır.
D) Telaşla yanımıza geldi () soluk soluğa kalmıştı.

Akdeniz () in serin yaylaları baharla birlikte birçok çiçeği misafir eder () papatyalar, menekşeler, gelincikler () Bu rengârenk çiçekler içinde yürümek insanı dinlendirir ()

Bu parçada yay ayrıçla gösterilen yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (-) (:) (.) (.) B) (') (:) (... (!)
C) (') (:) (.) (!) D) (') (:) (... (.)

Üç Nokta (...)

1. Tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur:
Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da, bu yanı...
2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten ötürü açıklanmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur: Kılavuzu karga olanın burnu b...tan çıkmaz.
Arabacı B...'a yaklaştığını söylüyor, ikide bir fırsat bularak arabanın içine doğru başını çeviriyordu.
3. Alıntılarda; başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konur:
... derken şehrin öte başından boğuk boğuk sesler gelmeye başladı...
4. Sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur:
Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!
5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur:
— Koca Ali... Koca Ali, be!..
6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır:
— Hangi Ali?
— ...
— Sen misin, Ali usta?

UYARI: Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna üç nokta (...) getirilmelidir?

- A) O an o kadar şaşırılmış ve mutlu olmuştum ki
- B) Annesine söz verdiği için doktordan randevu aldı
- C) Gözlerime inanamıyorum, bu nasıl bir ev
- D) Sabahın beri yağan yağmur, şiddetini iyice artırdı

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna üç nokta (...) getirilmelidir?

- A) İstanbul, asırların izlerini bir kolye gibi taşır bağrında
- B) Güzel söz, petekten damla damla sızan bala benzer
- C) Bahçemizde pek çok meyve ağacı vardı: erik, vişne, kiraz
- D) Gerçeği daha önce duysaydın böyle davranır mıydın

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna üç nokta (...) getirilmelidir?

- A) Karşımızda aniden ortaya çıkan masmavi deniz
- B) Buz, suyun kış uykusuna yatmasıdır
- C) Başaramayanların sorunu tembelliktir
- D) Misafiri horoz olanın ambarında buğday kalmaz

Ünlem İşareti (!)

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümlelerin sonuna konur:
Ne mutlu Türk'üm diyene!
Hava ne kadar da sıcak!
Ne kadar akıllı adamlar var!
2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur:
Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz' dir, ileri!
Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklalini...
Dur, yolcu! Bilmeden gelip bastığın/Bu toprak

UYARI: Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlelerin sonuna da konabilir:

Arkadaş, biz bu yolda türküler tutturdurken
Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz!

3. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayrıç içinde ünlem işareti kullanılır:
İsteseymiş bir günde bitirmiş (!) ama ne yazık ki vakti yokmuş (!).
Adam, akıllı (!) olduğunu söylüyor.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna ünlem işareti (!) getirilmelidir?

- A) Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle
- B) Bu romanı yazarken ne düşündünüz
- C) Narin ama bir kısrağ kadar kuvvetli
- D) En yakın dostlarının bile kusurlarını yüzlerine vurmuş

Turnuvaya katılsaymış kesin birinci olurmuş (!) ama başvuru tarihini kaçırmış.

Bu cümledeki altı çizili noktalama işaretinin kullanılmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilinmeyen, kesin olmayan bir durumu anlatmak
- B) İfadeye güç katmak
- C) Açıklanmak istenmeyen bir sözcük olduğunu belirtmek
- D) Cümleye alay, küçümseme anlamı kazandırmak

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna ünlem işareti getirilemez?

- A) Arkadaşım, şaşkın şaşkın bakıyordu bize
- B) Eyvah, toplantıya geç kaldık
- C) Anneciğim, sen hiçbir şey için canını sıkma
- D) Çocuklar, çabuk bana yardım edin

Soru İşareti (?)

1. Soru bildiren cümle veya sözlerin sonuna konur:

Ne zaman tükenecek bu yollar?

Atatürk bana sordu:

— Yeni yazıyı tatbik etmek için ne düşündünüz

Gümrükteki memur başını kaldırdı:

— Adınız?

2. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır:

Yunus Emre (1240?-1320), (Doğum yeri: ?).

Nasreddin Hoca da bu asırda yaşamıştır (1208 ?-1284).

Ankara'dan Konya'ya 1,5 (?) saatte gitmiş.

1496 (?) yılında doğan Fuzuli ...

UYARI: mı / mi eki -inca / -ince anlamında (Zaman anlamında) ve pekiştirme amacıyla kullanıldığında soru işareti konmaz:

Akşam **oldu mu** sürüler döner. (olunca)

Hava **karardı mı** eve gideriz. (karardığı zaman)

Güzel mi güzel bir ev gördük. (pekiştirme)

UYARI : Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur:

Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?(Yahya Kemal Beyatlı)

— Adın ne senin ()

— ()

— Adını bilmiyor musun ()

— ()

Bu konuşmada yay ayaçla gösterilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen noktalama işaretleri getirilmelidir?

A) (?) (!) (...) (.)

B) (.) (?) (.) (?)

C) (?) (!) (?) (!)

D) (?) (...) (?) (...)

Yunus Emre (1240?-1320) halkın dili olmuştur.

Bu cümledeki soru işaretinin kullanılma amacı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilinmeyen, kesin olmayan bir durumu belirtmek

B) Cümleye alay anlamı katmak

C) Açık yazılmak istenmeyen bir sözcüğü belirtmek

D) Metinde alınmayan bölümleri göstermek

Türkçe dersinin proje ödevini bir saatte(?) bitirmiş.

Bu cümlede soru işaretinin (?) kullanımıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Soru bildiren cümle ve sözlerin sonunda kullanılmıştır.

B) Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra kullanılmıştır.

C) Bilinmeyen yer, tarih vb. durumlar için kullanılır.

D) Şüpheyle karşılanan durumlar için kullanılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna diğerlerinden farklı bir noktalama işareti getirilmelidir?

A) Kaç gün daha şehir dışında kalmayı düşünüyorsun

B) Buradan ne zaman gideceğini mi söyledi sana

C) Ona neden kızdığını bir türlü anlayamadım

D) Dün akşam bizimle yemeğe niçin gelmemiş

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama yanlış vardır?

A) Pir Sultan Abdal, 1550 (?) yılında ölen önemli bir halk şairidir.

B) İnsanları sadece iki şey yönetir: Akıl ve irade.

C) Bu dolapta aklına gelebilecek pek çok eşya vardı: kalem, kâğıt, makas, cetvel, kitap...

D) Ağaçlar meyveye durdu mu köyün keyfi bir başkadır?

Tırnak İşareti (“ ”)

1. Başka bir kimseden veya yazıdan olduğu gibi aktarılan sözler tırnak içine alınır:

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin ön cephesinde

Atatürk'ün “Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.” vecizesi yer almaktadır.

Ulu önderin “Ne mutlu Türk'üm diyene!” sözü her Türk'ü duygulandırır.

Bakınız, şair diyor:

“Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.”

UYARI: Tırnak içindeki alıntının sonunda bulunan işaret (nokta, soru işareti, ünlem işareti vb.) tırnak içinde kalır: “Akıl yaşta değil baştaadır.” atasözü yüzyılların tecrübesinden süzülüp gelmiyor mu?

“İzmir üzerine dünyada bir şehir daha yoktur!” diyorlar.

UYARI: Uzun alıntılarda her paragraf ayrı ayrı tırnak içine alınır.

2. Özel olarak belirtilmek istenen sözler tırnak içine alınır:

Yeni bir “barış operasyonu” başladı.

3. Cümle içerisinde kitapların ve yazıların adları ve başlıkları tırnak içine alınır:

Yahya Kemal'in bazı şiirleri “Kendi Gök Kubbeimiz” adı altında çıktı.

“Yazım Kuralları” bölümünde bazı uyarılara yer verilmiştir.

UYARI : Tırnak içine alınan sözlerden sonra kesme işareti kullanılmaz: Yahya Kemal'in “Aziz İstanbul”unu okudunuz mu?

Tek Tırnak İşareti (‘ ’)

Tırnak içinde verilen ve yeniden tırnağa alınması gereken bir sözü belirtmek için kullanılır:

Edebiyat öğretmeni “Şiirler içinde ‘Han Duvarları’ gibisi var mı?” dedi ve Faruk Nafiz'in bu güzel şiirini okumaya başladı.

“Atatürk henüz ‘Gazi Mustafa Kemal Paşa’ idi. Benden ona dair bir kitap için ön söz istemişlerdi.”

Kısa Çizgi (-)

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur:
.....Havuzun suyu bulanık. Kapının saat-leri 12'yi geçmiş.
-Yoksa kimseciklerin oturmadığı kanepeler-de bu saatte pek başboşlar mı oturur?
2. Ara sözleri ve ara cümleleri ayırmak için kullanılır: Küçük bir sürü **-dört inekle birkaç koyun-** köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.
3. Dil bilgisinde kökleri ve ekleri ayırmak için konur: al-ış, dur-ak, gör-gü-süz-lük.
4. Fiil kök ve gövdelerini göstermek için -mek -mak mastar eki yerine kullanılır: al-, dur-, gör-, ver-; başar-, kana-, okut-, taşıla-, yazdır-.
5. Eklerin başına konur: -ak, -den, -ış, -lık.
6. Heceleri göstermek için kullanılır: a-raş-tır-ma, bi-le-zik, du-ruş-ma, ku-yum-cu-luk, prog-ram, ya-zar-lık.
7. Kelimeler arasında "-den...-a, ve, ile, ila, arasında" anlamlarını vermek için kullanılır: Türkçe-Fransızca Sözlük, Ankara-İstanbul uçak seferleri, 09.30-10.30, Beşiktaş-Fenerbahçe karşılaşması, 1914-1918 Birinci Dünya Savaşı, 2003-2004 öğretim yılı.
8. Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır: 50-20=30

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısa çizginin kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Ankara-Aksaray yolu üç saatliğine trafiğe kapatıldı.
- B) Okul müdürümüz -eski tarih öğretmen- Suat Bey'i ziyaret ettik.
- C) Fenerbahçe-Galatasaray karşılaşmasını büyük bir heyecanla bekliyoruz.
- D) Muhsin amca, evinin etrafına üç-beş meyve fidanı dikmişti.

1. -acak / -ecek eki hem fiilimsi hem de zaman eki olarak kullanılır.
2. Fiillerde olumsuzluk -ma / -me eki ile yapılır.
3. Yolda kalmamak için -sanmam amayanıma fazla para aldım.
4. Öğretmenimiz derste okut- fiilinin çekimini gösterdi.

Numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde kısa çizgi (-) aynı işlevde kullanılmıştır?

- | | |
|-------------|-------------|
| A) 1. ve 2. | B) 1. ve 3. |
| C) 2. ve 4. | D) 3. ve 4. |

Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu.

Bu cümledeki kısa çizgilerin (-) yerine aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi kullanılabilir?

- | | |
|--------------|-------------------|
| A) Üç nokta | B) Virgöl |
| C) İki nokta | D) Noktalı virgöl |

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kısa çizginin (-) kullanımıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Körfez'de yapılan yeni köprü ile İstanbul-İzmir yolu oldukça kısaldı.
- B) Fiilimsi yapan "-miş" eki, geçmiş zaman eki olarak da kullanılır.
- C) Yakup Kadri yazar olarak -aynı zamanda bir vekildi- önemli işlere imza attı.
- D) Doğum tarihi nüfus cüzdanında "10-12-1981" olarak görünüyor.

- I. Türkçe yazılısında "gel-" fiilinden türetilen bir fiilimsi sorulmuştur.
- II. Çiçekdağı'ndaki evlerine -özlemini çektikleri yere-dönmek istiyorlardı.
- III. Türk Dil Kurumu yeni bir Türkçe-İngilizce sözlük çalışmalarına başlamış.

Numaralanmış cümlelerde kısa çizginin (-) aşağıdaki işlevlerinden hangisinin örneği yoktur?

- A) Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.
- B) Fiil kök veya gövdelerini göstermek için kullanılır.
- C) "Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e" anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır
- D) Yapım ve çekim eklerini göstermek için kullanılır.

Eğik Çizgi (/)

1. Yan yana yazılması gereken durumlarda şairlerin dizelerinin arasına konur: Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak .
2. Adres yazarken konur: Altay Sokağı, Nu.: 21/6 Kurtuluş / ANKARA
3. Tarihlerin yazılışında sayıları ayırmak için konur: 18/11/1969, 15/IX/1994.
4. Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır: -a/-e, -an /-en, -lık /-lik, -madan /-meden.
5. Genel Ağ adreslerinde kullanılır: <http://tdk.gov.tr>
6. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır: 70/2=35

Uzun Çizgi (—)

- Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna **konuşma çizgisi** de denir.
- Frankfurt'a gelene herkesin sorduğu şunlardır:
- Eski şehri gezdin mi?
 - Rothshild'in evine gittin mi?
 - Goethe'nin evini gezdin mi? (Ahmet Haşim)
- Oyunlarda uzun çizgi konuşanın adından sonra da konabilir: Sıtkı Bey — Kaleyı kurtarmak için daha güzel bir çare var. Gerçekten ölecek adam ister.
- UYARI:** Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

Kesme İşareti (')

1. Aşağıda sıralanan özel adlara getirilen iyelik, durum ve bildirme ekleri kesme işaretiyle ayrılır:

a. Kişi adları, soyadları ve takma adlar: Atatürk'üm, Fatih Sultan Mehmet'e, Yunus Emre'yi, Ziya Gökalp'tan...

UYARI: Sonunda p, ç, t, k ünsüzlerinden biri bulunan özel adlara ünlüyle başlayan ek getirildiğinde Ahmet'i, Çiçek'i, Sinop'u, Tokat', Zonguldak'ı diye yazılır; Ahmedî, Çiçeği, Sinobu, Tokadı, Zonguldağı biçiminde söylenir.

UYARI: Özel adlar için yay ayrıç içinde bir açıklama yapıldığında kesme işareti yay ayrıçtan sonra konur: Yunus Emre (1240?-1320)'nin,

b. Millet, boy, oymak adları: Türk'üm, İngiliz'den, Rus'muş, Oğuz'un, Kazak'a, Kırgız'ım, Özbek'e,

c. Devlet adları: Türkiye Cumhuriyeti'ni, Osmanlı Devleti'ndeki, Amerika Birleşik Devletleri'ne,

ç. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar: Allah'ın, Tanrı'ya, Cebraîl'den, Zeus'u.

d. Kıta, deniz, nehir, göl, dağ, boğaz, geçit, yayla; ülke, bölge, il, ilçe, köy, semt, bulvar, cadde, sokak vb. coğrafyayla ilgili yer adları: Asya'nın, Marmara Denizi'nden, Akdeniz'i, Meriç Nehri'ne, Van Gölü'ne, Ağrı Dağı'nın, Çanakkale Boğazı'nın, Zigana Geçidi'nden, Uzunyayla'ya, Türkiye'dir, İç Anadolu'da, Doğu Anadolu'ya, Ankara'yımış, Taksim Meydanı'ndan,

e. Gök bilimiyle ilgili adlar: Jüpiter'den, Venüs'ü, Halley'in, Merih'e, Büyükaçı'da, Yedikardeş'ten,

f. Saray, köşk, han, kale, köprü, anıt vb. adları: Dolmabahçe Sarayı'nın, Çankaya Köşkü'ne, Ankara Kalesi'nden, Çanakkale Şehitleri Anıtı'na.

g. Kitap, dergi, gazete ve sanat eseri adları: Nutuk'ta, Safahat'tan, Kıralkı Konak'ta, Sinekli Bakkal'ı, Hürriyet'te,

ğ. Kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve genelge adları: Millî Eğitim Temel Kanunu'na, Medeni Kanun'un,

h. Hayvanlara verilen özel adlar: Sarıkız'ın, Karabaş'a, Pamuk'u, Minnoş'tan.

UYARI: Kurum, kuruluş, kurul ve iş yeri adlarına gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk Dil Kurumundan, ... Anonim Ortaklığına, ... Fakültesi Dekanlığına, ...Üniversitesi Rektörlüğüne, Bakanlar Kurulunun, Mavi Köşe Bakkaliyesinden,

UYARI: Özel adlara getirilen yapım ekleri, çokluk eki ve bunlardan sonra gelen diğer ekler kesmeyle ayrılmaz: Türklük, Türkçülük, Türkçe, Müslümanlık, Avrupalı, Konyalı, Bursalı, Ahmetler, Mehmetler, Türkçenin, Müslümanlıkta, Atatürkçülüğün.

2. Kişi adlarından sonra gelen saygı sözlerine getirilen ekleri ayırmak için konur: Nihat Bey'e, Aysel Hanım'dan, Mahmut Efendi'ye, Enver Paşa'ya vb.

UYARI: Unvanlardan sonra gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: Cumhurbaşkanınca, Başbakanca, Türk Dil Kurumu Başkanına göre vb.

3. Kısaltmalara getirilen ekleri ayırmak için konur: TBMM'nin, TDK'nin, BM'de, ABD'de, TV'ye.

UYARI: Sonunda nokta bulunan kısaltmalarla üs işaretli kısaltmalar kesmeyle ayrılmaz. vb.leri, Alm.dan, İng.yi; cm³e (santimetre küpe), m²ye (metre kareye),

4. Sayılara getirilen ekleri ayırmak için konur: 1985'te, 8'inci madde, 2'inci kat; 7,65'lik, 9,65'lik.

1919 senesi Mayısının 19'uncu günü Samsun'a çıktım

5. Şiirde seslerin ölçü dolayısıyla düştüğünü göstermek için kesme işareti kullanılır:

Bir ok attım karlı dağın ardına

Düştü n'ola sevdiğimin yurduna

İl yanmazken ben yanırım derdine

Engel aramızı açtı n'eyleyim

(Karacaoğlan)

6. Bir ek veya harften sonra gelen ekleri ayırmak için konur: a'dan z'ye kadar, b'nin m'ye dönüşmesi,

Türkçede -ik'la yapılmış sözler.

UYARI: Akım, çağ ve dönem adlarından sonra gelen ekler kesmeyle ayrılmaz: Eski Çağın, Yükselme Döneminin, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatına.

1. Doktor Burak Bey'e acilen ulaşmam gerekiyor.
2. Topkapı Sarayı'nı gezebilmek için İstanbul'a gittik.
3. TDK'ye gidip yayımlanan son kitapları incelemeliyim.
4. Erzurum'lu saz şairlerini programımıza davet ettik.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

"Aysel" sözcüğüne aşağıdaki eklerden hangisi getirilirse kesme işareti (') kullanılmaz?

- A) -nin B) -ler
C) -de D) -ye

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti yanlış kullanılmamıştır?

- A) Hakkını aramak için Ankara Valiliği'ne dilekçe yazdı
B) Türkçe'nin zengin bir kelime hazinesi vardı.
C) Türkiye'mizin dört bir tarafı tarih ve kültür kokar.
D) Aksaray'lılar takımlarının başarısını kutladı.

Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

- A) Bu evrakları 2'inci kattaki memura götürebilir misin?
B) Nihat Bey'e gidip durumu anlatmalıydık.
C) TDK'nin büyük ve güzel bir kütüphanesi var.
D) Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın ağaçlandırmaya çalışmalarında görev aldım.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesme işareti (') yanlış kullanılmıştır?

- A) Bu akşam Ahmet'leri yemeğe davet ettik.
B) Yeni kanunlar Resmî Gazete'de yayımlandı.
C) Dilekçenin bir örneğini Hatice Hanım'a vermelisiniz.
D) Bu yılki Karadeniz turuna Samsun'dan başladık.

Kesme işareti ('), şairde seslerin ölçü ve söyleyiş gereği düşüğünü göstermek için kullanılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu açıklamaya uygun bir kullanım vardır?

- A) Malatya'da, Elazığ'da türkülerimiz,
Gönül dünyamıza çekilen bayrak.
B) Çifte minarenden, Gök Medrese'den
Bir ruh ki etrafta, yabana inat.
C) Güzelliğin on par'etmez
Bu bendeki aşk olmasa
D) Esridi Yunus'un canı
Yoldayım illerim kanı

Yay Ayrac (())

1. Cümlelerin yapısıyla doğrudan doğruya ilgili olmayan açıklamalar için kullanılır:

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz.

UYARI: Hakkında açıklama yapılan söze ait ek, ayraç kapandıktan sonra yazılır:

Yunus Emre (1240?- 1320)'nin...

2. Tiyatro eserlerinde ve senaryolarda konuşanın hareketlerini, durumunu açıklamak ve göstermek için kullanılır:

İhtiyar – (Yavaş yavaş Kaymakama yaklaşıyor.) Ne oluyor beyefendi? Allah rızası için bana da anlatın.

3. Alıntıların aktarıldığı eseri veya yazarı göstermek için kullanılır:

Cihanın tarihi, vatani uğrunda senin kadar uğraşan, kanını döken bir millet daha gösteremez. (A. Hikmet Müftüoğlu)

4. Alıntılarda, başta, ortada ve sonda alınmayan kelime ve bölümlerin yerine konulan üç nokta, yay ayraç içine alınabilir. (...)

5. Bir söze alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırmak için kullanılan ünlem işareti yay ayraç içine alınır. (!)

6. Bir bilginin şüpheyle karşılandığını veya kesin olmadığını göstermek için kullanılan soru işareti yay ayraç içine alınır. (?)

7. Bir yazının maddelerini gösteren sayı ve harflerden sonra kapama ayraç konur: 1) A) a)

Köşeli Ayraç ([])

1. Ayraç içinde ayraç kullanılması gereken durumlarda yay ayraçtan önce köşeli ayraç kullanılır:
Halikarnas Balıkcısı [Cevat Şakir Kabaağaçlı (1886-1973)] en güzel eserlerini Bodrum'da yazmıştır.

Akdeniz () in serin yaylaları baharla birlikte birçok çiçeği misafir eder () papatyalar, menekşeler, gelincikler () Bu rengârenk çiçekler içinde yürümek insanı dinlendirir ()

Bu parçada yay ayraçla gösterilen yerlere aşağıdaki-lerden hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (-) (:) (.) (.) B) (') (:) (...) (!)
C) (') (:) (:) (!) D) (') (:) (...) (.)

- I. Kapı açılır açılmaz evimizin içi aydınlandı
II. Asırların eskitemediği bu köydeki tarihî yapılar muhteşem
III. Karşımızda eşsiz bir doğa manzarası, arkamızda dağlar
IV. Nereden geldiğini anlamadığım bir ses beni rahatsız etti

Aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisi, numaralanmış cümlelerden herhangi birinin sonuna getirilemez?

- A) (...) B) (!) C) (?) D) (.)

Ah ah () doğan güneş coşturdu beni bir zamanlar () Geçti o günler. O güzel ışık aydınlatmıyor artık beni () Her güzellik eskilerde mi kaldı benim için ()

Bu parçada yay ayraçla gösterilen yerlere aşağıdaki-lerden hangisinde verilen noktalama işaretleri sırasıyla getirilmelidir?

- A) (!) (.) (...) (?) B) (.) (!) (.) (?)
C) (.) (!) (.) (...) D) (!) (...) (!) (?)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama yanlış yapılmıştır?

- A) Sonuçlarınızı <http://meb.gov.tr> adresinden öğrenebilirsiniz.
B) Bir sözcüğü çoğul yapmak için -ler/-lar eki kullanılır.
C) Elinde iki şey kaldı: Sevgi ve umut...
D) Adam, çok yakışıklı (!) olduğunu söylüyor.

1. Bursa'dan Ankara'ya arabayla iki (?) saatte gelmiş.
2. Galatasaray/Fenerbahçe maçını sabırsızlıkla bekliyorum.
3. Otobüs yavaş yavaş K... 'ya yaklaşıyordu.
4. 15 Mayıs 2016'da yapılacak sınava hazırız.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde noktalama yanlış yapılmıştır?

- A) 1. B) 2. C) 3. D) 4.

- Edebî eserlerde karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişinin adından sonra konur.
- Sayılarla getirilen ekleri ayırmak için kullanılır.
- Dil bilgisinde ekleri ayırmak için konur.

Bu açıklamalara aşağıdaki noktalama işaretlerinden hangisiyle ilgili bir kural verilmemiştir?

- A) (" ") B) (:) C) (-) D) (')